Yttrande över Jordbruksverkets förslag till ändrade föreskrifter gällande bestämmelser om vattenlevande djur

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet bedömer att konsekvensutredningen uppfyller kraven i förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar.

Motivering till Regelrådets ställningstagande

Samtliga delaspekter i konsekvensutredningen redovisas tillräckligt och helheten anses uppfylla kraven i förordningen om konsekvensutredningar.

Innehållet i förslaget

I remissen anges att Sverige har ett mycket gott djurhälsoläge som det är angeläget om att bevara. Jämfört med andra länder är Sverige förskonat från många allvarliga sjukdomar. Sannolikt beror detta på att Sverige har under lång tid vidtagit åtgärder för allvarliga sjukdomar såsom BKD (bakteriell njurinflammation), IPN (infektiös pankreasnekros) och SVC (vårviremi hos karp).

Sverige har ett utrotningsprogram för IPN i kustzon och sjukdomsfri status i inlandszon enligt kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260 av den 11 februari 2021 om godkännande av nationella åtgärder för att begränsa effekterna av vissa sjukdomar hos vattenlevande djur[1].

Grundproblemet som lett till detta föreskriftsförslag är att det förväntas att det av EU godkända utrotningsprogrammet för infektiös pankreasnekros (IPN) i kustzon inte kommer förlängas under 2027 och att Sverige därmed riskerar att få sämre smittskydd gällande IPN i kustzon. Syftet med ett utrotningsprogram är att det ska leda till en sjukdomsfri status. Eftersom IPN påvisas i kustzon med viss regelbundenhet kan Sverige inte beviljas sjukdomsfri status för kustzon och utrotningsprogrammet har inte gett den avsedda effekten. Utrotningsprogrammet måste därmed upphöra och nationell lagstiftning anpassas efter den förändrade situationen

Förslaget gäller bestämmelser om vattenlevande djur i följande föreskrifter:

1. Statens jordbruksverks föreskrifter om åtgärder för att förebygga och hindra spridning av bakteriell njurinflammation (BKD), infektiös pankreasnekros (IPN) och vårviremi hos karp (SVC) ho vattenlevande djur, samt

[1] i enlighet med artikel 226.3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 och om upphävande av kommissionens beslut 2010/221/EU. IPN har varit en anmälningspliktig sjukdom sedan 1970.

2. Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2021:13) om registrering, godkännande, spårbarhet, förflyttning, införsel samt export med avseende på djurhälsa (JK3)

Förslaget föreslås träda i kraft senast 10 februari 2027.

Bedömning av delaspekter

Problembeskrivning och syftet med förslaget

Sammanfattningsvis anges att det som eftersträvas genom detta föreskriftsförslag att upprätthålla smittskyddet för IPN även när utrotningsprogrammet upphör.

Det beskrivs att Jordbruksverket vill utifrån situationen där Sverige inte längre har något utrotningsprogram anpassa sättet att utnyttja möjligheten som finns för en medlemsstat att vidta nationella åtgärder för att hindra introduktion eller spridning av sjukdom som inte är kategori D-sjukdom[2] om sjukdomen utgör en betydande risk för vattenlevande djurs hälsa i en medlemsstat.

Det anges att ett skäl för att ha sjukdomsfri status enligt artikel 226 i förordning (EU) 2016/429[3] är att det kan gynna exporten av arter mottagliga för sjukdomen IPN. Ett annat skäl är att om man har sjukdomsfri status eller utrotningsprogram så kan medlemsstaten ställa krav på att mottagliga arter som tas in från ett annat land ska komma från en annan medlemsstat som har sjukdomsfri status, vilket är positivt för svensk djurhälsa, dvs. att Sverige har friska djur i landet.

Det anges att Jordbruksverkets avsikt är att efter den 10 februari 2027 ska Sverige fortsatt ha fristatus för IPN i inlandszon i kombination med nationella åtgärder om förflyttning och bekämpning i kustzon för att hålla nere smittrycket. För att uppnå detta är bedömningen att Jordbruksverket behöver anpassa sina föreskrifter. Samtidigt ses bestämmelser om BKD över där behov av förtydliganden och behov att anpassa föreskrifter vad gäller förflyttning från andra länder. EU-rättslig lagstiftning behöver kompletteras eftersom Jordbruksverket inte kommer kunna uppnå samma resultat med enbart vägledning och utbildning. Den av EU-kommissionen beslutade fristatusen medför också ett behov av kompletterande bestämmelser för att till exempel kunna upprätthålla denna vid införsel från andra länder.

Det anges att Sverige även har sjukdomsfri status enligt artikel 226 i förordning (EU) 2016/429 för vårviremi hos karp (SVC) i hela territoriet. Det är ett problem att det saknas föreskrifter som tydligt anger vad som gäller för övervakning, djurhälsobesök och diagnostik av sjukdomen SVC. Detta har hittills enbart angetts i en vägledning. Jordbruksverket vill

[2] Förtecknad sjukdom som avses i artikel 9.1 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”).
Se tabell i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/1882 av den 3 december 2018 om tillämpningen av vissa bestämmelser om förebyggande och bekämpning av sjukdom för kategorier av förtecknade sjukdomar och om fastställande av en förteckning över djurarter och grupper av djurarter som utgör en betydande risk för spridning av dessa förtecknade sjukdomar om vilka som är förtecknade som D-sjukdomar.
[3] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa (”djurhälsolag”).

därför nu föreskriva om detta för att det ska vara mer tydligt och förutsebart för den enskilde om vad som gäller samt för att bidra till en fortsatt god djurhälsa i landet.

För de bestämmelser i K134 där förslaget inte innebär några ändringar jämfört med de bestämmelser som beslutades genom SJVFS 2024:6 hänvisas till konsekvensutredningen med dnr 6.2.16-04602/2023, daterad den 15 november 2023. Konsekvensutredningen från 2023 utgör därför en bilaga till denna konsekvensutredning.

Regelrådet finner beskrivningen av problem och syfte godtagbar.

Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas.

Det anges detaljerade konsekvenser om ingen åtgärd vidtas sida 21-25 i konsekvensutredning per respektive ändring

Det anges bland annat att om ingen åtgärd vidtas är det fortsatt otydligt vad som är kust- respektive inlandszon särskilt för landbaserade anläggningar. Om Jordbruksverket inte alls ställer några krav på aktörerna i fråga om de aktuella sjukdomarna vid förflyttning och införsel till Sverige skulle det försvåra för oss att upprätthålla vår fristatus. Om Sverige inte har några bestämmelser i föreskriftsform som reglerar förflyttningar av mottagliga arter skulle det öka risken för att sjukdomarna introduceras till Sverige. Konsekvensen av att inte ändra föreskrifterna genom att inte ge ersättning för IPN genogrupp 2 är att aktörer måste bära hela kostnaden själva vilket i värsta fall kan leda till konkurs för berörda aktörer. Det blir svårare att vidta vissa bekämpningsåtgärder som ger bättre smittskyddseffekt eftersom man måste väga det mot konsekvenser såsom ekonomiska konsekvenser för företag. Att inte ge ersättning kan förhindra att fullt ut kunna vidtabekämpningsåtgärder vid påvisad smitta.

Regelrådet finner beskrivning av konsekvenser om ingen åtgärd vidtas godtagbar.

Alternativa lösningar

Det anges i konsekvensutredningen att i förarbetet[4] till ändring av föreskrifterna har Jordbruksverket analyserat olika möjligheter att hantera IPN i Sverige. Jordbruksverket kom fram till 11 olika sätt att hantera IPN som har varit på extern remiss. Efter detta landade alternativet att Sverige fortsatt ska ha fristatus för IPN i inlandszon i kombination med nationella åtgärder om förflyttning och bekämpning i kustzon. Detta är bäst för Sverige enligt Jordbruksverkets bedömning och majoriteten av remissinstanser.

Det anges olika alternativ för att uppnå förändringen samt för- och nackdelar med dessa per respektive ändring sida 26-30 i konsekvensutredningen.

Regelrådet finner beskrivning av alternativa lösningar godtagbar.

Berörda företag

Det anges i konsekvensutredningen att de företag som berörs är vattenbruksföretag med verksamhet såsom avel och uppfödning av matfisk eller sättfisk, åtgärder som kompensation för vattenkraftens effekter, zoogrossister, djurparker och forskningsföretag. Företagen

[4] Analys av Sveriges hantering av sjukdomen infektiös pankreasnekros (IPN) idag och alternativa hanteringar, 2025-05-15, dnr 6.2.17-19919/2024. Tillägg till analysen, dnr 6.2.17-01211/2026.

uppskattas i princip samtliga vara mikroföretag, dvs företag med färre än 10 anställda och en årsomsättning eller balansomslutning som understiger två miljoner EUR.[5] Drygt en handfull företag uppskattas vara av storleksordningen ”små företag”, d.v.s. företag med upp till 50 anställda och en årsomsättning eller balansomslutning som inte överstiger 10 miljoner euro. Detta gäller några producenter av fisk och några kraftbolag. Något av dessa kan vara ett medelstort företag, dvs ett företag med färre än 250 anställda och en årsomsättning som inte överstiger 50 miljoner EUR eller en balansomslutning som inte överstiger 43 miljoner EUR. Vattenbruket utgör en begränsad del av dessa företags verksamhet.

Det anges att företag med registrerade vattenbruksanläggningar med mottagliga arter för IPN, men även för BKD och SVC berörs av föreskriftsförslaget. Se tabell 1 sida 32 i konsekvensutredningen för mer information om antal företag som berörs av dessa föreskrifter. Vilka arter som är mottagliga för dessa sjukdomar framgår av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260.

Det anges att enligt Jordbruksverkets statistiska rapporter för vattenbruk 2024[6] uppskattas matfiskproduktionen till 9 100 ton i beräknad hel färskvikt. Regnbåge står för den största andelen av matfiskproduktionen och uppgår till 7 700 ton. Efter regnbåge är röding den vanligaste matfisken.

Det anges att den totala sättfiskproduktionen skattas till nästan 700 ton. Precis som för matfiskproduktionen är det regnbåge som är den vanligaste arten. Regnbåge står för nästan 50 procent av den totala produktionen av sättfisk.

Antalet sysselsatta inom vattenbruket anges uppgå till 498 personer.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår storlek, antal och bransch av berörda företag.

Regelrådet finner beskrivningen av berörda företag godtagbar.

Påverkan på företagens kostnader och intäkter

Det anges att hur företagens administrativa kostnader påverkas av förslaget framgår av den bifogade särskilda konsekvensanalysen. Det redovisas för ny eller ändrad paragraf och vilka administrativa bördor de generar. Totalt anges att den administrativa bördan kommer öka med 45 000 sek per år.

Det beskrivs vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen per respektive ändring sida 37-39 i konsekvensutredningen.

Specifikt avseende andra kostnader och ändringen förflyttning från andra medlemsstater och införsel från tredjeland anges det att EU:s listning av zebrafisk och ål som mottagliga arter för IPN och SVC innebär att förflyttningar av dessa arter bara kan ske mellan fria medlemsstater anläggningskretsar. Det är få länder inom EU som har fristatus för IPN antingen som

[5] Definition av "small and medium sized enterprises" företag enligt EU-kommissionen.
[6] Vattenbruk 2024 - Jordbruksverket.se, 2026-01-28.

inlandszon (Finland och Sverige) eller som enskilda fria anläggningskretsar (Danmark och Slovenien).

Zebrafisk, som är en resurs inom medicinsk forskning, har till största delen tagits in från Tyskland men även från tredjeländer som Storbritannien, Singapore, USA och Kanada. Det finns en legal möjlighet att zebrafiskar förflyttas mellan medlemsstater utan fristatus för IPN om den förflyttningen sker mellan godkända avgränsade anläggningar enligt EU:s djurhälsolagstiftning. Information om undantag har delats med branschen och ansökningarna om godkännande av avgränsade vattenbruksanläggningar har börjat komma in.

Det anges att för att inte hindra forskningen med mottagliga arter som zebrafisk lägger Jordbruksverket till ett undantag för avgränsade anläggningar att förflytta vattenlevande djur till forskningsanläggningar som inte släpper ut vattnet utan rening och där djuren avlivas vid slutet av försök. Det som utgör skillnaden mot idag är att en forskningsanläggning som tog in zebrafisk för att förse andra forskningsanläggningar kommer nu vara begränsad till att antingen leverera till andra avgränsade anläggningar eller sådana anläggningar som avlivar alla djur efter försök på anläggningen. De mottagande forskningsanläggningar måste antingen ansöka om att bli avgränsade anläggningar eller behöver ansöka om ett undantag för att föra in vattenlevande djur för vetenskapliga ändamål. Detta är alltså en konsekvens av att EU-kommissionen har listat zebrafisk som mottaglig art för IPN och SVC och inte en följd av föreskriften.

Det anges att borttagandet av undantaget att kunna ta in mottagliga arter från icke-fria länder, zoner eller anläggningskretsar medför att det inte längre är möjligt att ta in från sådana länder. Om detta innebär högre kostnader beror på om det är dyrare att ta in från fria länder/anläggningar. Då antalet länder med fristatus för IPN och SVC är begränsade kommer det vara svårare för företag att hitta anläggningar i andra länder som de kan importera ifrån.

För forskningsanläggningar finns möjlighet att ansöka om godkännande som avgränsad anläggning som ger möjlighet att föra in mottagliga arter utan någon fristatus i avsändarlandet Nödvändigheten att bli en avgränsad anläggning beror dock inte bara på IPN och SVC utan påverkas också om arten som ska föras in är mottaglig för en förtecknad sjukdom, såsom zebrafisk är mottaglig för IPN och SVC och samtidigt för den förtecknade sjukdomen Viral hemorrhagisk septikemi (VHS).

Specifikt avseende andra kostnader och förflyttning inom Sverige (3 kap. 21, 26–29 samt 49–52 §§ JK3) anges det att:

Forskningsanläggningar: Förslaget medför lägre administrativa kostnader för slutna forskningsanläggningar som tar in djur från kustzon eftersom de inte behöver söka om undantag från förflyttningsbestämmelserna.

Ålkarantäner: Aktörer som flyttar ål från kust till inlandszon kan behöva förändra verksamheten för att leva upp till kraven på karantän och för provtagning. I den mån man vill sektionera karantänen för att få flera karantänsperioder utifrån när fisken når denna kan anläggningarna behöva anpassa sin utrustning. Eftersom Jordbruksverket fått informationen om att nuvarande krav inte följs vad gäller att en av Jordbruksverket godkänd karantän ska användas vid förflyttning av ål från kustzon till inlandszon kan det uppfattas som att företagen får kostnader jämfört med hur det fungerar idag. Eftersom Jordbruksverket inte på många år godkänt några ålkarantäner för flytt av ål från kust till inland finns det inget konkret exempel att jämföra med. Dock är detta en väldigt gammal bestämmelse som ärvts från Fiskeriverket.

I 19 § Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2001:3) om odling, utplantering och flyttning av fisk framgår det att *"tillstånd för utplantering av ål från avse endast ål av arten Anguilla anguilla vilket har genomgått provtagning avseende smittsamma sjukdomar enligt av Fiskeriverket godkänd metod. Ål som fört till landet skall dessutom ha hållits i karantän på sätt som fiskeriverket har godkänt."* Detta kan innebära att det finns godkännanden som Fiskeriverket har utfärdat som Jordbruksverket inte har kännedom om.

Vid en jämförelse med en karantän som är godkänd enligt artikel 15 i förordning (EU) 2020/691 som ska vara i 90 dagar kan kostnaderna med det nu presenterade förslaget snarare bli något lägre eftersom det är tillräckligt med 30 dagars karantän enligt Jordbruksverkets förslag.

Förändrad definition kust- respektive inlandszon: En förändring av vad som är kust respektive inlandszon påverkar indirekt företagens kostnader eftersom förutsättningarna förändras för förflyttning av djur in och ut ur anläggning.

Provtagning av IPN innan förflyttning till anläggning i kustzon*:* Den föreslagna föreskriften kräver att fisk, innan den flyttas mellan två anläggningar, ska vara provtagen vid den senaste möjliga tidpunkten med för provtagning lämplig vattentemperatur. Denna provtagning kan sammanfalla med provtagning som göras inom djurhälsoövervakningen. Vid dessa tillfällen blir det då ingen extra kostnad för aktörer eller staten. Däremot om provtagningen sker utanför djurhälsoövervakningen bedöms att det skulle innebära en extra kostnad för aktören. Vid en jämförelse med kraven i nuvarande föreskrifter och förslaget till förändrade krav uppfattas kostnaderna som någorlunda jämförbara.

Det beskrivs hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen per respektive förslag sida 42 i konsekvensutredningen.

Det anges i kommande avsnitt avseende konkurrenspåverkan att avseende förflyttning inom Sverige kan kostnader för att införa karantän tillkomma. Möjligheten att söka ersättning för påvisad IPN genogrupp 2 missgynnar drabbade företag i mindre utsträckning.

Regelrådet gör följande bedömning. Förslagsställaren redovisar administrativa kostnader tydligt i den särskilda konsekvensutredningen. Fokus beskrivs vara att förhindra smittspridning, vilket i sig innebär vissa kostnader. Samtidigt skulle den ekonomiska påverkan vid en stor smittspridning kunna bli desto större.

Regelrådet finner beskrivningen av påverkan på företagens kostnader och intäkter godtagbar.

Påverkan på konkurrens

Konkurrenspåverkan anges per ändring i konsekvensutredningen:

1. Djurhälsoövervakning och provtagning (2 kap. K134)

Förslaget påverkar inte konkurrensförhållandena för företagen eftersom inga ändringar görs i sak utan detta är en förändring där redan tillämpad övervakning och provtagning läggs in i föreskrifter.

2. Förflyttning från andra medlemsstater och införsel från tredjeland

Förslaget påverkar från vilka länder företag och forskare kan föra in mottagliga arter till Sverige. Det ger företagen mindre urval och eventuellt högre kostnader då de behöver hålla sig till fria länder eller anläggningar. Forskningsföretag som vill ta in mottagliga arter från länder utan fristatus behöver vara godkända som avgränsade anläggningar. Detta orsakar

mer kostnader än för företag som ligger i länder utan någon fristatus. Om de har blivit godkända som avgränsade anläggningar är de inte begränsade varifrån de kan ta in mottagliga arter och har då inte längre någon nackdel gentemot företag i andra länder.

Företag som för in produkter av animaliskt ursprung från vattenlevande djur kan inte bli avgränsade anläggningar så att de är tvungna att ta in från länder som är fria från IPN och SVC. Det har dock inte förts in några sådana produkter från mottagliga arter under 2025 så bedömningen är att ändringen inte har någon praktisk påverkan på företagen.

3. Förflyttning inom Sverige (3 kap. 21, 26–29 samt 49–52 §§ JK3)

Förslaget påverkar konkurrensförhållandena för företagen förutom för företag som för in ål från kustzon till inlandszon genom att vissa kan ha ett bättre utgångsläge än andra att följa minimikraven för karantänisering av ål. För mikroföretag kan kostnaderna för att införa karantän bli mer kännbara än för andra företag.

4. Bekämpning (3–4 kap. K134)

Svenska vattenbruksföretag i kustzonen bedöms inte missgynnas i någon märkbar utsträckning gentemot företag i länder som saknar bekämpningsstrategi för IPN eftersom fisk som inte uppvisar kliniska sjukdomstecken tillåts hållas till slaktmogen vikt. Enligt förslaget ska fisk som uppvisar kliniska sjukdomstecken avlivas inom 30 dagar. Detta bedöms inte innebära missgynnande konkurrensförhållanden eftersom sjuk fisk oberoende av specifika bekämpningsbestämmelser behöver hanteras.

Svenska vattenbruksföretag i inlandszonen behöver enligt förslaget genomföra mer ingripande åtgärder vid bekräftat fall. Även om det är en skillnad i villkor för företag i respektive zon kan företag i inlandszonen som bedriver handel med andra länder samtidigt dra vissa marknadsfördelar tack vare hälsostatusen, exempelvis vid utförsel eller export av levande djur.

Som nämnts tidigare innebär förslaget dock ingen ändrad bekämpningsstrategi för IPN jämfört med dagens hantering. Därför förväntas regleringen inte heller innebära någon förändring i konkurrensförhållanden för företagen mot dagens förhållanden.

5. Ersättning (5 kap. K134)

Förslaget påverkar konkurrensförhållandena för företagen i och med att förhållandet för företag i Sverige förbättras där man har påvisat IPN genogrupp 2 eftersom det blir möjligt att söka ersättning. Detta innebär att företag som drabbas av denna smitta inte i lika hög utsträckning kommer bli missgynnade av att få smitta på sin anläggning jämfört med andra företag.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår på vilket sätt förslaget kan påverka konkurrensförhållandena. Beskrivningen är tillräcklig.

Regelrådet finner beskrivningen av konkurrenspåverkan godtagbar.

Särskilda hänsyn till små och medelstora företag

I den aktuella konsekvensutredningen anges inget specifikt avsnitt avseende särskild hänsyn till små företag. Det nämns i avsnittet ovan avseende konkurrens av kostnaderna kan påverka de små företagen mer.

Det redovisas ett avsnitt i den bifogade oförändrade konsekvensutredningen från konsekvensutredningen från 2023 utgör därför en bilaga till denna konsekvensutredning. För de bestämmelser i K134 där förslaget inte innebär några ändringar jämfört med de bestämmelser som beslutades genom SJVFS 2024:6 hänvisas till konsekvensutredningen med dnr 6.2.16-04602/2023, daterad den 15 november 2023, där anges det att ”Ingen särskild hänsyn har tagits till små företag vid framtagandet av föreskriften. Om en anläggning har mottaglig art för BKD kommer de att omfattas av föreskriften oavsett storleken på verksamheten. Effekterna kan bli mer påtagliga för små företag i händelse av att BKD bekräftas på en anläggning och åtgärder behöver vidtas till följd av detta. Dessutom kan en ökad provtagningsfrekvens innebära en, i förhållande till omsättning, större kostnad för små företag jämfört med stora företag. Trots detta kan inget undantag göras för små företag eftersom föreskriftens syfte är att förebygga och hindra spridning av sjukdomen BKD hos vattenlevande djur i inlandszon. Små företag kan precis som större företag gå med i frivilligt kontrollprogram när det finns ett sådant på så sätt kan få högre ersättning i samband med påvisad BKD.”

Regelrådet finner beskrivningen av särskilda hänsyn till små och medelstora företag godtagbar.

Åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter

Det anges i konsekvensutredningen per ändring.

1. Djurhälsoövervakning och provtagning (2 kap. K134)

Förslaget får begränsad påverkan på företagen eftersom övervakningen inte förändras i sig. Inga särskilda åtgärder har därför vidtagits för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte.

2. Förflyttning från andra medlemsstater och införsel från tredjeland

Förslaget får begränsad påverkan på företagen eftersom de flesta ändringar rör anpassningar till EU-lagstiftning och berör inte företagen direkt. Jordbruksverket har begränsad möjlighet att påverka förslaget avseende ändringarna som gäller förflyttning och införsel av mottagliga arter då de är nödvändiga utifrån att det saknas stöd i EU-rätten för att ha kvar vissa undantag.
Förslaget innebär också ändringar som är förtydliganden och ska underlätta för aktören att förstå kraven.

3. Förflyttning inom Sverige (3 kap. 21, 26–29 samt 49–52 §§ JK3)

Förslaget får stor påverkan på företag som flyttar ål om de nu kommer att börja följa regelverket i stället för att avfärda det som omöjligt att efterleva. När Jordbruksverket tog fram kraven för ålkarantän fick SVA yttra sig om minimikraven för att karantänens syfte ska uppnås. Detta gjordes för att förslaget inte ska medföra mer långtgående kostnader eller begränsningar än vad som bedöms vara nödvändigt för att uppnå dess syfte. Jordbruksverket har även sett över under vilka förutsättningar som skulle kunna medges undantag från förflyttningsförbudet för ål utan karantän om en ansökan om sådant undantag på grund av så kallade särskilda skäl kommer in.

4. Bekämpning (3–4 kap. K134)

Den föreslagna regleringen överensstämmer med tidigare hantering, det vill säga att djur på en smittad vattenbruksanläggning i kustzon som inte uppvisar kliniska sjukdomstecken får hållas kvar till slaktmogen vikt. I inlandszon eftersträvas fortsatt fristatus och därmed gäller

omedelbar slakt eller avlivning vid ett utbrott, vilket också går i linje med tidigare hantering. Därmed medför förslaget inga ytterligare begränsningar eller kostnader för företagen.

5. Ersättning (5 kap. K134)

Detta är en möjlighet för företagen att kunna ansöka om ersättning. Eftersom detta gäller statsstöd har behovet varit att följa de bestämmelser som finns för att ge statsstöd. Jordbruksverket har dock inte krävt mer än för vad man behöver för andra djurslag och sjukdomar.

Regelrådet finner redovisningen av åtgärder för att begränsa kostnader och andra negativa effekter godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges i konsekvensutredningen att ikraftträdande bör vara senast 10 februari 2027, vilket är det datum då utrotningsprogrammet för IPN i kustzon förväntas löpa ut.

Det anges att behov av speciella informationsinsatser kommer finnas. Detta gäller främst förflyttningsbestämmelser.

Det anges, ovan i avsnittet om kostnader, att information om undantag (legal möjlighet att zebrafiskar förflyttas mellan medlemsstater utan fristatus för IPN om den förflyttningen sker mellan godkända avgränsade anläggningar enligt EU:s djurhälsolagstiftning) har delats med branschen och ansökningarna om godkännande av avgränsade vattenbruksanläggningar har börjat komma in.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Hur och när konsekvenserna kan utvärderas

Det anges i konsekvensutredningen att uppföljningen görs främst genom att Jordbruksverket tar del av djurkontrollenhetens resultat vid kontroll, samt deras synpunkter kring om det är tillräckligt tydligt vilka kraven är gällande införsel och provtagning. Denna uppföljning integreras med den verifiering som görs av kontrollen i arbetet med den årliga rapporten av kontrollen i livsmedelskedjan.

Det anges att synpunkter kommer inhämtas från berörd enhet inom Jordbruksverket kring hur föreskrifterna om ersättning fungerar i praktiken.

Synpunkter från branschen kommer inhämtas vid möten i den nyskapade dialoggruppen för smittskydd på vattenbruksområdet som Vattenbruks- och fiskerinäringsenheten inom Jordbruksverket bjuder in till.

Utvärdering av förslagets olika delar kommer göras när föreskrifterna har tillämpats under en två års period. Den kommer göras avseende påverkan på företag, enskilda och myndigheter. I utvärderingen kommer även en kostnads- och nyttoanalys för bekämpning av IPN i kustzon att genomföras.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår en tidpunkt samt på vilket sätt konsekvenserna kan utvärderas.

Regelrådet finner beskrivningen av hur och när konsekvenserna kan utvärderas godtagbar.

Överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven

Det anges i konsekvensutredningen att enligt artikel 226.1 i förordning (EU) 2016/429 får nationella åtgärder för att begränsa effekterna av andra sjukdomar än förtecknade sjukdomar vidtas om sjukdomarna ”utgör en betydande risk för vattenlevande djurs hälsa i en medlemsstat”. Medlemsstaten får då vidta nationella åtgärder för att hindra introduktion eller spridning av denna sjukdom. Medlemsstaterna ska se till att de nationella åtgärderna inte går utöver vad som är lämpligt och nödvändigt för att hindra introduktion eller spridning av sjukdomen i fråga inom den berörda medlemsstaten. Kommissionen har godkänt Sveriges nationella åtgärder för IPN, BKD och SVC enligt kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/260. Därmed görs bedömningen att reglerna går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till EU men är inom ramen för artikel 226 i förordning (EU) 2016/429.

Enligt artikel 42.1 d i förordning (EU) 2022/247318 anses stöd för förebyggande, kontroll och utrotning av BKD och IPN inom vattenbruksföretag vara förenligt med EU:s statsstödsregler och Jordbruksverket kan ge ersättning vid bekämpning på anläggningar. Därmed anser Jordbruksverket att bestämmelser om ersättning inte går utöver skyldigheterna.

Regelrådet finner beskrivningen av överensstämmelse med EU-rätten och om förslaget går utöver minimikraven godtagbar.

Övrigt som Regelrådet vill framföra

Regelrådet har inte kunnat utläsa något annat än det som behandlats i tidigare avsnitt som varit relevant för rådets bedömning i ärendet.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 19 maj 2026.

I beslutet deltog Anna-Lena Bohm, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson, Roland Sigbladh och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av Christian Pousette.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Christian Pousette
Föredragande